

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 „
Helyben kárhoz kifizetve:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Még jelenik minden nap a hétfő és
kínnap utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatala
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kifizetése visszafizetés
vagy megfizetésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 3 fillér.

Nem volt egységes proppozíció.

(—a.) Halottak napján megérkezett a pozitív hír, hogy a béke meghalt — mielőtt megszületett volna. Nem csuda. Veleszületett gyengeségben mult ki.

A három hétig tartott kompromisszum-tárgyalások elején már látható volt, hogy eredménytelen lesz ez a kísérlet. Az ellenzéki pártok abban megegyeznek egymással, hogy nem kell a véderőreform egyiknek sem. Tehát iparkodnak megakadályozni annak létrejöttét minden áron. Technikai obstrukció, örökös névszerinti szavazás árán is. Nem egyesültek a küzdelemre, de a három függetlenségi csoport közös vitarendező bizottságot tart.

Oly sok elvi és személyi ellentét választja el őket, hogy még a küzdelemre sem tudtak egyesülni. Annál kevésbé tudtak megegyezni arra vonatkozólag, hogy milyen feltételek mellett kössék meg a kompromisszumot.

Jellemző, hogy nem azon a téren kívántak megfelelő engedményt, amelyről a küzdelem kiindult, hanem a véderőtől csodálatos logikával elkalandoztak az általános titkoshoz s junktimba akarták lozni e két reformot.

Persze nem mindnyájan és nem mind

egyeztek meg, a választói jog alapelveit illetőleg sem. Sőt olyan proppozícióval sem tudtak előállani, amellyel legalább egy országgyűlési párt azonosította volna magát.

Eddig az a hír járta, hogy mindkét függetlenségi párt engedett valamit. Justh nemcsak azt a következtetést ejtette el, hogy előbb tárgyalják az általános titkost és csak az ennek alapján összegyűlő parlament tárgyalja majd a véderőreformot, — hanem engedett — hír szerint — az általánosból is, a titkosból is (ezért fordult ellene néhány napig a Népszava), sőt még a junktimból is. Kossuthék (vagyis inkább Déry Zoltánék) pedig közeledtek valamit az általános titkos felé. Ennek a közös engedékenységek az alapján — így beszélte tovább a fáma — közös pontozatokban megállapodtak és Apponyi Albert gróf átadta azokat a házelnöknek. Ma azonban Berzeviczy Albert, a béketárgyalásokat vezető házelnök a félhivatafos utján nyilvánosságra hozza, hogy neki Apponyi Albert semmiféle pontozatokat át nem adott; Berzeviczy kapott bizonyos írásbeli pontozatokat, de nem Apponyi Albert gróftól. Egyébiránt az nem is lényeges, hogy ezek a pontozatok kitől eredtek; lényeges az, hogy olyan írásbeli proppozíciókat, a melyekkel

csak egy országgyűlési párt is mint olyan, azonosította volna magát, Berzeviczy Albert egyáltalán nem kapott.

Igy azután érthető, hogy a kormány nem mehetett bele a békepontok tárgyalásába, miután ilyen pontozatokat egyáltalán nem kapott.

Mindazáltal még nem ejtették el teljesen a reményt valamelyes kibontakozásra. Hétfőig nem lesz ülés, addig tart a gondolkodási idő.

Jó lesz, ha addig a kormány is higadtábban meggondolja a dolgot és ha a véderőreformot nem is tudja most keresztül vinni, legalább biztosítja a költségvetés tárgyalását, amire megvan a hajlandóság az ellenzéki pártokban. Ez nagy eredmény lenne s azon közjogi előny mellett, hogy elkerülnénk az exlexet, igen-igen nagy közgazdasági haszonnal járna s egyúttal időt engedne más valamely uton előkészíteni a békés kibontakozást.

Mikor osztatják fel a Házat? A Magyar Hirlap írja egy előkelő helyről nyert információ alapján, hogy Berzeviczy Albert utódja gróf Tisza István lesz. Az a hír, mintha a munkapártban szakadás volna készülöben nem felel meg a valóságnak, mert a párt minden

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Emőd Tamás versei.

Régóta érdeklődéssel kísérik Emőd Tamás költészetének fejlődését. Megmondjuk, mi vonz hozzá: az eredetisége. Holnapos utakon, unalomig elkopott utakon indult, de már akkor, mikor a Holnap nagy zajt csapott (s ma mily szépen elfeledett!) kötetében néhány szerény verssel meghúzódott, észrevettük, hogy neki van köztük igazán mondanivalója. A többiek jobbára csak az excentrikus, kézzel-lábbal érthetlenségek és nyakon ütött formák után ágaskodó szertelenségekkel ragaszkodtak a halhatatlansághoz; Emőd Tamás szerényebb volt a külsőségekben, de társai elé vágott a gondolatokkal. Határozott tehetség: ezt mondhattuk most megjelent önálló kötete után is. Verseiben van valami igaz, őszinte hangulat, mesterkéliség nélkül, amit csak igaz póétalélek képes átérzetni. Nem az unalomig elcsépeit én (nagy E-vel) s a bosszantóan sokszor megsejtett Valaki és Valami (nagy V-vel) ködös nesze semmije lelkesíti. B-leolvad lirájába egy

kis józan epika s epikáját igaz, meleg lira teszi hangulatossá. Nyelvezete többnyire erőteljes, színes, formás keresetlenek, látszik, együtt születtek a gondolattal.

Versében csak úgy buzog az igazi költői erő. Egy-egy témát egészen új, eredeti szempontból fog fel s azt a valódi tehetség sugáival vonja be. Amiről ír, azok egy részéért lelkesednek a holnaposok is; hanem: micsoda különbség ezek nyakatekert érthetlensége és Emőd Tamás egészséges, józan magyar beszéde közt! A költői színes nyelv és izmos, egészséges forma Emőd Tamás legjobb erőssége. A «Hajnali tohász Marathon alatt» ez talán a legszebb ebből a szempontból.

Azonban el nem hallgathatjuk, hogy akárhány versnél őszinte sajnálattal kell megállnunk: beh kár ez a szárnyaló költőiség ehhez a földön csuszó város témához! Mert sajaos, a témák nem egyszer erős közönséget állapítanak meg Emőd Tamás és a holnaposok elkényszeredett csiripelése közt. A miről az ember uri társaságban beszélni restell, nem tudom, mi szükség azt jambusokban kicifrázni? Az efféle versek, mint a »Nyolc kisasszony«, a Greinerből fordított »Éjjel«,

valóságos foltjai Emőd kötetének. Egyéb verseibe is belekerül itt ott egy-egy kirívó izletelenség; reprodukálni is restelljük őket, csak csodálkozunk rajtuk, hogy kerülhetnek közönséges trágárságok, Fidibuszba való izletlenségek ilyen igazi költészet virágai közé? Modorosság az egész, a Holnap zöldseges kertjének hatása. Ugyanílyen modorosság a sok komázás az Uristennel és szent dolgok ríktó profanizálása. Ezeket éntjük azoknál, a kik ma is, meg holnap is, meg holnapután Kiskedden is örökké csak tehetséges kezdők maradnak, a kik más módon nem tudják a figyelmet magukra vonni, de Emőd Tamás igazán nem szorult rá, hogy ezekkel a hozzá nem méltó holnapos közhelyekkel üssön zajt.

Maradjon csak azon az uton, a melyre eredeti tehetsége vezet: a tiszta költészet utján. Az olyan versek, mint »A néma vonat«, »Jánoska nótája«, »Rab prédikátorok éneke« és még annyi más, nem egy muló nap számára íródtak. Belőlük kettőt lehet kiolvasni: az olvasó lelkét megkapja a költészet varázsa, a szerzőnek pedig megmutatják, merre kell haladnia előre.

—r.

Valódi Perzsa és Szmirna-szőnyegek legolcsóbb árban kaphatók
Haas Fülöp és Fiai cég RIMANÓCZY-PALOTA
 Szőnyeg, függöny óriási választékban.

egy tagja tudja, hogyha negyven képviselő kilép a pártból Khuen-Héderváry miniszterelnök azonnal felosztatja a Házat és új választásokat rendel el.

Nyilatkozatok a helyzetről.

Most, hogy a Ház illusztris elnöke által vezetett béketárgyalások véget értek s mikor már a tanácskozások sikertelenségét félhivatalosan is konstatálták, még bonyolultabbá vált a politikai helyzet.

Egy fővárosi újságírónak alkalma volt egy befolyásos kormánypárti politikussal beszélgetést folytatni a helyzetről. Az illető politikus, aki a kormány szándékairól rendszeresen jól van informálva, a következőket mondotta:

— Nem árulok el titkot, ha bevallom, hogy a kormány keddi kommunikéje, melyben a tárgyalások sikertelenségét jelentette be, a munkapárt egy nagy részét jobban meglepte, mint az ellenzéket.

— Nem hiszem, hogy a parallel ülések terve sok eredménnyel járna, mert az ellenzék délután ugyanazt a komédiát folytathatná, ugyanugy szavaztathatná, mint délelőtt. Sajnos, ehhez házszabályaink alapján jogunk van, az ellen csak akkor tehetnénk, ha a házszabályokat másképp magyaráznánk, mint a mit a szavak apodiklice mondanak.

— Jólátokba bocsátkozni azonban még korai volna, mert egyelőre nem lehet tudni, hogy a kormány mire szánja magát. A kormány mögött, egy nagy többség áll, amely az elvi kérdésekben egységes és egységét csak helytelen politikával lehetne megdönteni. Ennél pedig okosabbnak tartom a kormányt.

A függetlenségi és 48-as párt egyik vezető tagja a következőkben informálta az illető újságírót:

— Ránk nézve egészen mindegy, hogy a kormány mire határozza el magát. Neki éppen olyan cselekvési szabadsága van, mint nekünk s ebben a szabadságában mi nem akadályozhatjuk meg.

— A béke meghiusulását mi is őszintén sajnáljuk, de nem bánjuk, mert nem rajtunk mulott, hanem azokon, akik a Ház derék elnökét a békeakció megkezdésébe minden tárgyi alap nélkül beugratták.

— Ami Tisza elnökségét illeti, nem hiszem, hogy behunyit szemmel rohanjon a saját vesztébe. Mert ha Tisza tényleg elfogadná az elnökséget, aligha tudná magát a házszabály-sértéstől visszatartani. Őt a november 18-nak kireperálása kísérte az erre célzott aradi beszédekben is. Ha azonban ezt megkísérelné, az egész ellenzék erős falanzát látná maga előtt. Annyi valószínű, hogy a döntés közeledik.

Előléptetés a honvédeknel. November elseje a honvédeknel is meghozta a szokásos csillaghullást. *Papházy Iván, Revicsky László és Balogh Barna* századosok őrnagyokká, *Pacok Győző* főhadnagy századosá, *Akantiss László* és *Gombkötő Ferenc* hadnagyok főhadnagyokká, *Novobánszky Győző* és *Mendada József* zászlósok hadnagyokká léptek elő. A csendőrségnél *Várady Ede* alezredes ezredessé lépett elő.

Közigazgatási bizottsági ülés a városnál.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának tegnap szokatlanul élénk, érdekes és hosszú tárgyalása volt.

Mintha minden régi dolgot összeszedtek volna a városházán, csupa 10—15 éves ügyek kerültek tárgyalásra s a bizottság tagjai nem is nagyon igyekeztek lerázni a nyakukról a régen huzódó tárgyakat, hanem este 6 óráig vitakoztak, böngésztek a régi iratokai, amikor azután belefáradva, a még kitűzött fontos ügyeket áttették a decemberi ülésre.

Hlatky Endre főispán elnökölt. Jelen voltak: **Rimler** Károly polgármester, **Bordé Ferenc** főjegyző, **dr. Thury László** v. főügyész, **Vasady Lajos** kir. tanácsos, **Baróthy Pál** kir. ügyész, **Németh István** kir. pénzügyigazgató helyettes, **dr. Mayer László** v. főorvos, **Rádl Ödön**, **dr. Horványi Géza**, **dr. Mihály Lajos**, **Sulyok István**, **dr. Adorján Emil**, **dr. Várady Zsigmond**, **Kellner J.** kir. főállatorvos, **dr. Molnár Imre** és **Heriug Sándor** aljegyzők.

Az ülés megnyitása után **Hlatky** Endre főispán üdvözölte **Kellner J.** kir. főállatorvost, mint a bizottság új tagját.

Kellner J. kérte a közigazgatási bizottságot, hogy őt hivatalos működésében támogassa.

Ezután előterjesztették a polgármester jelentését a közigazgatási bizottság októberi havi állapotáról.

Az érdekesebb adatok a következők: Az októberi havi közegészségügyi állapot kedvező volt. A születések száma 29-el haladta meg a halálozások számát. A heveny fertőző betegségek is csökkentek. Kanyaró 4, roncóló toroklob 8 esetben, 1 halálozással, hagymáz 35 esetben, 2 halálozással fordult elő.

A járványkórházban 25 beteg ápolatott; a gyermekkórházban 74 fekvőbeteg, 248 bejáróbeteg gyógykezelettet.

Született 71 fiú, 75 leány, összesen 146 gyermek.

Elhalt 55 fi, 62 nő, összesen 117 egyén. Városrészek szerint elhalt: Újvároson 15, Olasziban 51, Váralja-Velencén 23, a kórházakban 48.

Öt éven alóli gyermek 42 halt el. Szegény beteg 416 gyógykezelettet az orsz. betegápolási alap terhére.

Az októberi havi közbiztonsági állapot normális volt, csupán a lopások száma növekedett, ami onnan ered, hogy a mezői munka szünetelése folytán a környékbeli, sőt a távolabbi falvakból is özönlének be munkanélküli kétes egyének.

Gyermekölés 1, lopás 103, sikkasztás 10, csalás 6, hamispénz forgalomba hozatala 4, gyújtogatás 2, tiltott szerencsejáték 1, súlyos testi sértés könnyű testisértés 19, stb. fordult elő.

Letartóztatva volt 47 egyén, eltoloncoltatott 33.

Külföldre szóló útlevelel 19 adatott ki, ezek közül 5 Amerikába, 1 Ázsiába.

Októberben 6 kisebb tüzeset, 4 öngyilkossági kísérlet, 3 öngyilkosság történt.

Az adóbevételi eredmény kielégítő volt, amennyiben 13170 K. 19 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

A jelentést tudomásul vették.

A hegyi építkezések.

A hegyi építkezések ügye most is egy jó óráig igénybe vette a bizottság idejét.

A közigazgatási bizottság a hegyen engedély nélkül épített házakat, méltányossági szempontoktól vezéreltetve, egy bizottságot küldött ki, hogy nézzék meg az épületeket s mondjanak véleményt.

Most betérjeszi a kiküldött bizottság a jelentését, amely körül nagy vita keletkezett.

Az egyik épület vasuti talpfákból van építve s ez erősen bevakolva. A szakbizottság tűzbiztonsági és közegészségi szempontból megfélelőnek tartja az épületet, legfeljebb, hogy hosszú évtizedekig is megfeleljen, a falakat ki lehetne cserélni téglával vagy a talpfákat vas-kapcsokkal kellene megerősíteni, így azután 80—100 évig is fennállhatnak. Ezeket Varró Domokos kir. műszaki tanácsos szóval is megerősítette.

Rimler Károly polgármester lehetetlen állapotnak tartja, hogy olyan anyagból is építenek engedély nélkül, amelyet a szabályzat nem enged meg. Így azután a legutolsó falu nívójára süllyedünk le. Legalább azt rendeljék el, hogy a falat téglával legyen köteleles az illető kicserélni.

Dr. Várady Zsigmond mindvégig ellene volt ezeknek a hegyi építkezéseknek, mert abszurdum, hogy ilyen egy városban történjen. Végre valahára rendet kell csinálni s nem érvényesülhet ebben a kérdésben a humanizmus, amelyhez a dolognak semmi köze.

Adorján Emil bűnök tartja, hogy egy egész városrészt csempészték be; ilyet nem lett volna szabad megengedni. Itt a papirokból, a hivatalban így látjuk a dolgot, ha azonban kimegyünk azok közé a viskók közé, másként fogjuk fel a dolgot. A parcellázó telek spekuláns megbüntetné. A dologban ha keresünk ki a hibás, kettőt találunk. Hibás a telekspekuláns és hibás a hatóság, amely elnézte, hogy száz ilyen ház épüljön. Most fegyveres rendőr áll a hegyen, hogy megakadályozzon minden engedély nélküli építkezést; mért nem járt akkor így el a hatóság, mikor még nem volt egy egész külváros a hegyen. A szemle alkalmával bementek egy rongyos kis putriba, amelyben egy öreg asszonyt találtak. Hat gyermeke van s az ura taligás. Egy lónak a munkájából nem morognak. Kinek van szíve ezt koldussá tenni? A szegényemberek legtöbbje már másodkézen tulajdonosra ezeknek a házaknak. Kutassák ki a hibás a hatóság részéről s indítsák meg fegyelmet. Most mindenféle munkásházakat létesítenek; lehetne talán államsegéllyel renoválni ezeket a házakat.

Dr. Várady Zsigmond azt is vétkesnek tartja, aki mentegeti ezt az állapotot. A szegény embereket ő is sajnálja, de itt a telekspekulánsok a hibásak, akiket, bár akaratlanul védének. Nagyvárad város építkezési morálját kell helyes mederbe terelni. Egy pár szigorú példa elég lesz.

Dr. Adorján Emil helyeselné azt az elvet, ha a 100 házat egyszerűen el lehetne seperni de az ártatlan ne büntessük.

Rimler Károly védi a hatóságot; rámutat, hogy nagy viták voltak, de a törvényhatóság lassaváza a tanácsot. Tekintélyes városatyák kétségbe vonták, hogy joga volna az építkezést megakadályozni. Amíg vitakoztak, a házakat szépen felépítették. A miniszter is megváltoztatta a város határozatát s méltányos eljárás ajánlott.

Hlatky Endre felemlíti, hogy a méltányosságot különösen azért követte eddig is a bizottság, mert némelyik ilyen ház már a 3—4-ik kézben van. Semmi veszély nem származik abból, hogy három év alatt legyen köteleles az illető a falakat kicserélni.

A bizottság kötelezte az illetőt, hogy 3 év alatt a talpfa falakat téglával cserélje ki.

Nagyvárad legszolidabb és legkellemesebb szórakozó helye az

ERDÉLYI BORROZÓ

Nagy Sándor-utcza 4. sz.

A Parobek-gát ügye.

Több, mint 15 éve, hogy Körözs-utca elején a mostani Szabó László, az időben Szabó Gyula tulajdonában levő, valamint a szomszédos még két ház Körözspartfalát alá mosta a víz. Nagyvárad városa kőhányással megerősítette a saját partját és ezen házak kőgátját. A 4000 korona körüli költségeket az I. foku vízjogi hatóság akként osztotta fel, hogy az összeg felét Nagyvárad városa viseli, a másik felét pedig a három háztulajdonos között osztotta fel, a telek hossza arányában.

A hosszú ideig, míg ez a kérdés húzódtott, mindhárom ház már más tulajdonos kezében van, akik árverésen vették a házakat s ez alapon a kivett összeg fizetését megtagadták.

A közigazgatásban most arról volt szó, hogy dologi teher e a város által követelt összeg, amelyet a mostani tulajdonosok is kötelesek megfizetni.

A közigazgatási bizottság dologi tehernek mondta ki a város követelését s ennek megfizetésére kötelezte őket.

Még a Simonyi Ernőné és Személyi Kálmán ügye került volna elintézésre, mivel azonban már 6 óra volt, ezt az ügyet a jövő havi ülésre tűzték ki.

Biharmegye a múlt hóban.

A vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg november havi ülését. Az ülésen dr. *Miskolczy* Ferenc főispán elnöklete alatt a bizottságnak csak a legbuzgóbb tagjai jelentek meg, jelölül annak, hogy a tárgysorozaton nem valami nagy jelentőségű ügyek voltak.

Az ülés megnyitása után *Fráter* Barnabás dr. alispán helyett *Keszthelyi* Zoltán vármegyei főjegyző terjesztette elő a jelentéseket. Ezek szerint a vármegye közállapota általában kielégítőek voltak az adó kivételével, melyben némi visszaesés mutatkozik a múlt havi bevételekhez képest.

Az ülésnek egyedüli jelentősebb tárgya volt az élesdi járás intelligenciájának a színházi vonat beállítására iránti kérelme.

A bizottság a kérelmet méltányosnak találta és elhatározta, hogy a vonat beállítása iránt feliratot intéz a kereskedelmi kormányhoz. A színházi vonattal kapcsolatosan a belényesi tanfelügyelői kirendeltség vezetője is javaslatot tesz, hogy a belényesi rossz vonatközlekedés megjavítása érdekében is irjon fel a bizottság.

Miskolczy Ferenc dr. főispán kijelenti, hogy a vonatok menetrendjének megváltoztatása tárgyában, illetőleg egy új vonat beállítása érdekében a kellő lépéseket már megtette e hó közepétől kezdve nagyon valószínű, hogy a mai állapotok kedvezőre fordulnak. A bizottság a főispán jelentését örömmel veszi tudomásul és így nem ir fel a vonat ügyében.

Ugyancsak a belényesi tanfelügyelői kirendeltség vezetője jelentette, hogy a székelyleki görög keleti iskolában nem kezdheték meg a tanítást, mert az iskola nem rendelkezik a szükséges mellékkel. *Miskolczy* Ferenc dr. főispán javaslatára a bizottság felhívta a tanfelügyelőt, hogy a hiányok pótlását ellenőrizze és ha a felekezett nem tenne eleget, hogy tegyen előterjesztést a községi iskola felállítására. Ezután több kisebb jelenőségi ügy elintézésével az ülés fél 12 órakor véget ért.

Az olasz-török háború.**A törökök támadnak.**

Chiasso, nov. 2. A *Corriere della Sera* tudósítója jelenti, hogy a törökök tegnap Heli község mellett, amely alig harmadfél kilométer távolságra van Tripolisztól, általános támadást intéztek az olasz harcvonal ellen s ágyuk szakadatlanul működtek, de nemsokára az olasz hadihajók ágyui elnémitották a török ütegeket. A törökök halottai meghaladják a százat.

Konstantinápoly, nov. 2. A képviselőház tegnapi ülésének vége felé felolvasták Sulejman el Berni képviselő táviratát, amely így hangzik:

Önkéntes csapataimmal Saliehig nyomultam előre. Ez Tripolisz külvárosa. A csata véres volt. A küzdelem még tart.

Berlin, nov. 2. A *Morningpost* kiküldött tudósítója október 31-iki kelettel jelenti Djerbából: Tripolisz környékén elkeseredetten harcolnak. Az olaszok széles ívben foglaltak állást a város körül, ágyuk pillanatig sem szünetelnek, de úgy látszik, hogy hátrányban vannak. A törökök és az arabok az oázis sűrűségeiből támadnak. Erre való tekintettel Caneva főparancsnok kiadta az utasítást, hogy Tripolisz környékén az olajerdőt és a pálmáigeteket föl kell gyújtani, mert azok a törököknek fedezetet nyújtanak s az olasz ágyuk hiába pazarolják lövegeiket.

Az olasz katonaság elpusztította az olajültetvényeket s ezzel évtizedekre megfosztotta a tripoliszi arab népet egyik fő keresetétől. Az olasz helyőrség minden nap várja hazulról a tízezer főnyi segédcapatot. Tripolisz, Benghazi és Homs megtartárára legalább 100.000 ember kell.

Orvtámadás felülről.

Róma, nov. 2. Tripoliszból jelentik, hogy Gavotti műszaki hadnagy repülő gépről 700 méter magasságból robbanó lövegeket vetett a törökök táborába. A hatás emberekre és állatokra rettenetes volt.

Tripolisz ostroma.

Berlin, november 2. Tripoliszból jelentik, hogy a törökök az egész várost körülrárták, az olaszok 10.000 új katonát várnak. A kolera terjedése roppant megnehezíti a helyzetet. Tripolisz környékén 3000 holttest eltakarítatlanul hever.

Tripolisz török kézen.

Konstantinápoly, nov. 2. A vezérkarhoz érkezett távirat szerint Tripolisznak mind a hat külső erődje a törökök kezében van. Az utcaharc még mindig nagy elkeseredéssel folyik.

Berlin, nov. 2. Kedden d. u. 3 órakor csaptak az első 70 miliméteres grá-

nátok Tripolisz utcáira. Péntek óta naponként szakadatlanul harcoltak. A kolera borzasztóan terjed.

Róma, nov. 2. A *Giomale d'Halja* írja: Rettenetes csapást kell márnünk Törökország fejére, hogy engedékenységre kényszerítsük.

Olasz üldözések.

London, november 2. Alexandriában és Kairóban tegnap ismét nagy zavargások voltak és a mohamedánok tüntettek az olaszok ellen. Több ízben vérontásra került a dolog. Alexandriában négy olasz megölték s igen sokat megsebesítettek. Az olasz főkonzul főszozlalt az alexandriai kormányzóval és kijelentette, hogy Olaszország az egyiptomi kormányt fogja felelőssé tenni az olasz alattvalók életbiztonságáért és anyagi káraiért. Először a görögökkel veszték össze a mohamedánok a háború miatt, csak később fajult el a zavargás az olaszok ellen. Kairóban tegnap ötven letartóztatás volt a tüntetések idején.

Készülődés a győzelmi ünnepre.

Konstantinápoly, nov. 2. Az itteni kereskedők tömegesen rendelkeznek külföldről tűzijátékokat, hogyha megérkezik Tripolisz bevételeinek híre, elég készletük legyen a népünnepek céljaira.

A szentbernáti barátok és a sajtó.

Ujjongó öröm hangzik fel sokak ajkán, egyik lapársunk majd kiugrik a bőréből mullekedésében, hogy ime a szinpadon a papokat, főleg a szerzeteseket ütök, hogy egy egész sereg jellemtelen jellemet állít elibénk szerzetesi ruhában valami kiugrott szerzetes. Nem akarunk mi vitába keveredni az igen tisztelt lapársunkkal, a «kritikus» urral, akiben tisztelnünk kell legalább azt az őszinteséget, hogy azért hisz *Ohorn* Antal szavainak, mert az *jól esik neki*. Olyan formán hangzik ez a vicánkoló örömmámor, mint mikor a csibészgyerekek ordítják az utcán, hogy: le a csuhásokkal! Ez pedig nagyon szeliden és enyhén szólva, izléstelenség. Mosolyognunk kell azon a nagy erőlködésen, amellyel mindenáron szeretnék beleerőszakolni a közönségbe, hogy az a kép igaz és őszinte.

Pedig miként a *Szentbernáti barátokról* semmiféle kritika nem moshatja le az igazságot, hogy az mint dráma, gyenge kirakomány, úgy nem moshatják le róla azt a tényt sem, hogy az egész egy hazug, ellenséges tendencia kedvéért íródott hamis és hazug életkép. Igen kérem, a szerzetesek is emberek, ott is előfordulhatnak és elő is fordulnak hibák, azonban ezt úgy hamis világitásba beállítani, általánosítani, ez az igazsággal, (amelyet azok az urak annyit hangoztatnak, de a gyakorlatban annál kevésbbé szeretnek kivinni) semmiesetre sem egyeztethető össze. Vagy mit szólnának hozzá azok az urak, akik most a diadalmámorban kéjelegnek, ha valaki az ő táboruknak a szennyését a szinpadra, a nyilvánosság elé vinné

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT. Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tiszteléssel **Veiszlovits Lajos**.

és azt mondaná, hogy néztek ezek ott mind ilyen jellemtelen gazemberek?!
 Akad olyan kritikus is, aki örül annak a konstatálásnak, hogy a csuha sem menti meg a paralizistól az embereket. Hát nem. Sőt még az írói toll sem. Példa reá Wilde Oszkár. Meg ez a hülye darab, amely csak a karzatnak tetszik, meg az izléstelen kritikusoknak.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel
FLEGMAN
 divatháza.

Bémer-tér. Alapítattott 1888.

Följegyzések.

Bataille.

Az irodalmi élet forgatagában megint felszínre vetődött ez a név. Finom ravaszsgal, orszakolt mosollyal az ajkán várta a kedvező percet, amikor kedvetlen unalom, egyhangúság és lusta szenzáció várás ült a nagy színházak körül. S mikor az emberek már jól kiéheztek egy esinos kis botrányra, akkor hirtelen megjelent ő és egyszerre nagyot szóltak a dobok.

Mert ilyenkor csak kell lármázni! . . . Mikor ez a manikűrözött körmű ur vakmaró nyíltsággal elkezdte mutogatni egy idült maitresse fiatalkori erkölcsi rongyait! És még hozzá ártatlan pófát vágat a fiával és "a fiu maga gyönyörűségével, szinte kérdezve emlékezteti a saját bányadt idegzetű anyját az első bottásra és ezzel "akarja fellanyozni az újabb szerelem hódító harcára! . . . Underitó.

Egyáltalán — Bataillenak már többször "kiját-szott trükkje ez, amit még nem fűtültek ki. Illatos légkörben, legtöbbször lyrizáló stílusban odáig heviti publikumát, míg elérkezik az emberi aljas és szemérmetlen tettek ama pontjára, amelyet a bíróság is zárt ülésen tárgyal s melynek hallatára a legsápadtabb szobaeica is el szokott pirulni. S amiről szülő ez életben még nem vallotta, kinezta gyermekét — azt ő megteszi a színházban komoly, nagy sullyal, tragikus mozdulatokkal háromezer ember felizgatott tantáziája, pirosra gyult arca előtt.

Aki látta a Balga szüzet, annak nem kell ezt bővebben magyarázni. Az ember határozott modort érez az után a jelenet után, mikor az apa kikényszeríti a lányából, hogy hogyan ölelte, mikor engedte először a haját kibontani, hogyan szokott az esős őszi hajnalban a kastélyból a fiuval . . .

És most megint ököllel megy neki a jó izlésnek a szerelem gyermekében. De gondoskodott mű-

vészi hangulatokról, görögützes axiómákról s filozófiai, okos és hidegnek látszó allűrökről.

Ugy látszik, hogy az erotika s a paráznaság még mindig jó tőke a pénzszerzéshez.

S az a legesudálatosabb, hogy bár mindegyik lap szépen felfedezi a hazug morált és megbotránkokozik a szemérmelenség mérész felhasználásán, mégis forró sikere van a darabnak s biztos, hogy ujjongó kommunikék diadalkapuja alatt vonul le a jó vidékre. Itt kérem konstatálni lehet, hogy ma már a sajtó nem elég erős egy darab megbuktatására. Lehet, hogy eladta az erejét, lehet, hogy egyáltalán nincs. De, hogy képtelen, azt bizonyítja Bataille sikere. *Flutur.*

Legjobb minőségű
 valódi amerikai cipők
REICHARD áruháza
 cégnél kaphatók.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** *Hornáth* Elemér udvari tanácsos, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója a Budapesti Aru és Értéktőzsde elnöke, *Ervin* Kálmán helyettes igazgató társaságában a nagyváradi fiók meglátogatására tegnap Nagyváradra érkezett. — *Dr. Horványi* Géza országgyűlési képviselő Nagyváradra érkezett.

* **A nagyváradi pályaudvar kibővítése.** A nagyváradi vasuti pályaudvar már évtizedek óta szűk az óriási mérvben megnövekedett forgalom lebonyolítására. Eddig huzódott a gyökeres megoldás, mert a területi viszonyok nagyon gátolták az állomás kibővítését. Lépésről-lépésre azonban még is történtek intézkedések az állomás kibővítésére. Így megépítették az új fűtőházat a bihari ut mellett, tervbe vették a nagyváradi és várad-velencei pályaudvarok között a kettős vágány kiépítését és a pályaudvar kibővítését a nagyváradi-püspöki országút áthelyezése révén, ami által némileg kibővül a pályaudvar. A nagyváradi pályaudvar kibővítéséről az állami költségvetésben, mint már irtuk, gondoskodnak fedezetről. Ugyanis mintegy 3 millió korona van a költségvetésbe erre a célra felvéve. Természetesen az átalakítási munkálatokat csak akkor kezdik meg, ha az országgyűlés a költségvetést letárgyalja és elfogadja.

* **A tűzoltók és a mentők működése.** Most állította össze Grácz Lajos tűzoltó parancsnok a kimutatást a tűzoltók és a mentők múlt havi működéséről. Eszerint a tűzoltók az október hónapban hatszor vonultak ki tűzhez. A tűz keletkezésének oka négy esetben a nyomozás során meglett állapítva, két esetben ismeretlen. — A mentők a múlt hónapban 60 esetben nyújtottak első segítyt. Beteg 62 esetben szállítottak. Így összes működésük 122.

* **Az ifjuság kegyelele.** Régi szokás-hoz hiven az idén is elzáródokolt a jogász ifjuság nagyjaink sírjához és szobrához, hogy kegyelettel áldozzon emléküknél. Az ifjuság a jogakadémia udvarán gyülekezett és zárt sorokban vonult ki elsősorban az emléktáblákhoz, aztán a temetőbe. A jogász ifjak táborához nagy közönség csatlakozott, úgy hogy pl. Nagy Sándor vértanu emléktáblájánál több mint hatszáz ember hallgatta *Mihovics* Ferenc IV. éves joghallgató frappáns gyászbeszédét. A temetőben az elhunyt tanárok és joghallgatók sírját ke-reste fel az ifjuság.

* **Vilmos császár távirata.** *Fanta* Géza, a Vilmos huszárezred kapitány, a ki a Vilmos huszárok debreceni löversenyén Tamagno nevű telivérével megnyerte Vilmos császár vándor-díját, ma a következő táviratot kapta Berlinből:

„Örvendek, hogy szerencsés lehetek önnek az általam alapított vándor-díj elnyeréséhez gratulálni. Wilhelm I. R.”

* **Repülés Budapestről Nagyváradra.** Lényi Antal nagyváradi honvédbadnagy, aki évek óta igen szép sikerrel foglalkozik az aviatikával, igen érdekes távrepülést tervez. A fiatal aviatikus a nyár végén különösen azzal tűnt fel, hogy dacára nem eléggé megbízható repülőgépjén keresztül repülte a Balatont s ez által a legkiválóbb magyar aviatikusok között számítható. Most azt tervezi, hogy Budapestről Nagyváradra repül. Az eddigi gépje azonban ily hosszú utra nem alkalmas, miért is azon kérelemmel fordult Nagyvárad városához, hogy egy megfelelő repülőgép beszerzéséhez 2000 koronával járuljon.

* **A kolozsvári-utcai átjáró ügye.** Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága ma, pénteken, november 3-án délután 3 órakor ülést tart, amelyen a kolozsvári-utcai vasuti átjáró építésének ügyét tárgyalják.

* **Kivándorlás Biharmegyéből.** A Hamburg Amerika Line hajós r. t. társaság tegnap tett jelentést a társaság hajóján legutóbb történt kivándorlásról. A jelentés szerint Bihar-megyéből 18 család vándorolt ki 27 családtaggal.

* **Szabályrendelet az utkaparókról.** A vicinális közutak mérnöke tegnap beterjesztette a közutak utkaparóiról szerkesztett szabályrendelet tervezetét. A tervezet az utkaparók és a vármegye közti viszonyt van hivatva rendezni, melyről eddig csak igen felületesen volt gondoskodva. A tervezetet a decemberi közgyűlésen veszik tárgyalás alá.

* **Betörők a várdépületben.** *Kern* Ödön fűszerkereskedő tegnap reggel 7 óra tájban, amint Rákócy-uti üzletét kinyitotta, meglepetve látta, hogy üzlethelyiségének az Orsolya-zárda udvarára nyíló ablakának vasrostélyá fel van feszítve. Ugyancsak konstatálta azt, hogy pénztárlókjából 12 koronát kitevő pénz s az üzletből 40 korona értékű áru (szalámi, likör, szárdinia, pezsgő és bor) hiányzik. *Kern* fűszerkereskedő feljelentést tett a rendőrségnek ismeretlen tettesek ellen. A rendőrség a nyomozást megindította.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.
 Ha finom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert
 uri szabó divat-
 termébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefoni,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. *Dus* rakományba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellények berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Műhelyemet és mintáimat bárki vételekényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkások.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldése elég, erről ujjat készítek. **Hittöképes egyéneknek és tisztviselőknak részletre is.**

* **Az Országos Gyermekeknővizsgáló Intézet** javára a **Nagyvárad-újvárosi** róm. katolikus iskola III-ik osztályának növendékei gyűjtést rendeztek. A kiosztott ivenek gyűjtött: Kiss Gyula 2 korona, Maár László 1 korona 70 fillér, Schenker György 1 korona 60 fillér, Kozák Antal 1 korona 54 fillér, Holbán Valér 1 korona 40 fillér, Józ Ferenc 1 korona, Becker Jenő 20 fillér, Főző Jenő 02 fillér, Pató András 40 fillér, Kovács Gyula 02 fillér, Mártony Géza 40 fillér, Stidl Rezső 40 fillér, Csatári Gyula 64 fillér, Letanovszky Sándor 40 fillér, Gyenge Lajos 66 fillér, Jancsó István 44 fillér, Porczán János 04 fillér, Aggód Sándor 06 fillér, Deák Miklós 26 fillér, Nagy László 40 fillér, Vangel Albert 12 fillér, Mertz Károly 02 fillér, Szabó Jenő 40 fillér, Szabarczky József 04 fillér, Kreml Ferenc 20 fillér.

* **Ujabb bérház Rimanóczy utcán:** Darvas Imre, a Laroche és Darvas cég tagja Rimanóczy utcán nagyszabású bérházat szándékozik építeni. Megvásárolta a volt Gireaud-féle házat Ettwei Jenőnél s építkezési engedélyt kér annak felépítésére, olyképen, hogy a telek csucsából átenged egy darab területet a köztérnek, azért cserébe, ha a Körös felső részén kisebb építhet.

* **Eltűntek.** Ferenczi Antal nyug. vasuti altiszt bejelentette a rendőrségnek, hogy István nevű kőműves segéd 20 éves fia ezélt 3 nappal hazulról eltávozott s azóta nyoma veszett. Személyleírása: magas termetű, sovány arcu, gesztenyeszínű hajú és szemöldökű, sárgásszemű. Öltözete barna uj ruha, sárga csikokkal, fekete kalap és fekete cugoscipő. — Diósi Lajos Nagypiac-tér 29. szám alatti lakos Miklós nevű 23 éves fia tegnap eltűnt hazulról. Személyleírása: magas termetű, fekete bajszu, beretvált arcu. Eltűnésekor sötét zöldes ruhát és szürke puha kalapot viselt.

* **Dr. Julier Vilmos lakását Rákóczi-ut 8. sz. alá helyezte át.**

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árában árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árában. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

* **Az ideai szép őszi napokat** legkellémesebben **CSÁKY SÁNDOR** terített asztalai mellett tölthetjük el, (vasut-állomási repülő-híd hegyoldali lejárójánál) hol mindenkor **tisztán kezelt kitűnő hegyi borok, izletes jó magyar konyha** áll a t. közönség rendelkezésére. — Minden szerdán este friss flecken-sült. — A t. közönség szíves pártfogását kéri **Csáky Sándor** vendéglős.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad **Iroda s raktár** Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.** **Telefon 556.** Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási és csengő berendezések** a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **À LA GERBEAUD** színházi cukorkák kizárólag esakis **Assódynál**, Kossuth-utca és **Cukorkakirálynál** Kert-utcaán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-es 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségűért a cég neve garancia. Minden csomagon az **Assódy** név olvasható. :: **Telefon 635.** 550

x Október havában megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** Telefon 870.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvil árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

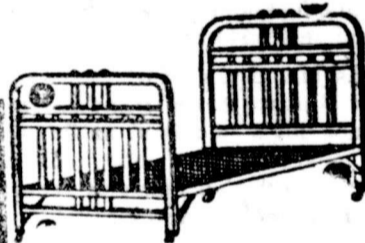
nálam az ellsmert olcsó áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czégre

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székrenyagy 3 matracal 20 korona

Sodronybetit 10 korona
Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Artatlan Zsuzsi.

Szo nbat: Tilos a csók.

Vasárnap: d. u. Bibuska, este: Artatlan Zsuzsi.

Ártatlan Zsuzsi. Jean Gilbert ma az operett komponisták közül egyszerre a legérdekesebb lett. Az ártatlan Zsuzsi egyszerre világhírhez juttatta s ma már Berlinben három operettjét játszik egyszerre. Az utóbbi évek sablonos operett termésébe új hangot hozott Jean Gilbert. Az ártatlan Zsuzsi ma a legnépszerűbb,

legérdekesebb operett egész Európában. Ezt a rendkívül mulatságos és pompás zenéjű operettet játszik ma a Szigligeti színházban.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülésel.

Nagyvárad irodalmi Társasága, a Szigligeti Társaság, most állítja össze az ideai felolvasó üléseinek programját, ami tanúságot tesz arról a törekvéséről, hogy minél magasabb színvonalu ciklussal szolgáljon a művelt, irodalom-szerető közönségnek. A felolvasó ülések programjának tervezete a Társaság vasárnap, e hó 5-én délelőtt 11 órakor tartandó választmányi ülése elé kerül, amely részletesen megállapítja a programot.

Első felolvasó ülést a társaság két kiváló magyar írónak: Gárdonyi Gézának és Rákosi Viktornak tiszteletére rendezi, akik most töltötték be írói munkásságuk harminc éves jubileumát.

A második matinén kiváló vendége is lesz a társaságnak: Szabolcska Mihály, a nagynevű költő, aki újabb verseivel fog szerepelni a felolvasó asztalnál.

Szabolcska Mihály Nagyváradra jövetelét bizonyára nemcsak a Szigligeti Társaság tagjai, de egész művelt közönségünk bizonyára nagy örömmel fogadja, tudatában annak, hogy a Grand Cafénál költője a magyar irodalomnak milyen kitűnősége s azért is a költő nagyváradai tartózkodását bizonyára méltó ünnepé avatják. Meghívja a Szigligeti-Társaság egy következő ülésére a legújabb irodalom egyik jelesét is, annak dukommentálásai is, hogy a mai irodalomban forrongó harcban egyik irányhoz sem csatlakozik, hanem mindenütt megbecsüli azt, amit igaz és nemes értékűnek tart.

Szerepelni fog az idén **Rádl Ödön** elnök is egy uti emlékével; Kármán Elemér dr, aki minden dolgozatával méltó feltűnést kelt, egy érdekes tanulmányával, Báthory Ferenc tanár az Észak világában vakmerő jutjáról számol be a Szigligeti-Társaság közönségének; azonkívül a társaság tagjai közül számosan gyarapítják az ideai felolvasó ülések műsorát.

Katholikus Szemle. A Szent István-Társulat megbízásából szerkeszti dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár. Most jelent meg a Szent István-Társulat e derék folyóiratának novemberi füzeté a következő gazdag tartalommal:

Dr. Jehlicska Ferenc: Maltusianizmus. — Dr. Platz Bonifác: Csillagászati ismeretek. Első közlemény. — Dr. Egyed István: Választás vagy kinevezés? — Szohurek Antal: Szentírás. (Költemény.) — Párkányi Norbert: Levél halottak napjára. (Költemény.) — bj.: Színházi Szemle. — Z.: A sziv. (Költemény.) — Sik Endre: Este (Költemény.) — gd.: Folyóiratok szemléje. — Könyvismertetések és bírálatok: A Szent-István-Társulat rendes tagületményei. Ismerteti: dr. Jehlicska Ferenc. — Der. Gral. Ismerteti: Szekeres Fábán. — Révai Nagy Luxikona. Ismerteti: dr. Mihályfi Akos. — Cathrein Viktor: Katholikus világnézet. Ismerteti: dr. Zubriczky Aladár. — S-herr-Thoss grófné: 1. A jó keresztény. 2. Az Istennek szentelt nap. 3. Aldozók könyve. Ismerteti: dr. Várady Lipót Arpád. — Hodinka: A munkácsi püspökség okmánytára. Ismerteti: dr. Lukács József. — Geradeus, Huch és Holl ifjusági iratai. Ismerteti: Simoncsik Ede. — A Szent-István-Társulat pártoló tagsági könyvei. Ismerteti: Wohlmut Ernő. — A

Katholikus Népszövetség Naptára. Ismerteti: dr. Mihályi Akos. — Temming: Sexuális élet és a férfivilág. Ismerteti: dr. Cz. B. — A Katolikus Szemlé a Szent-István-Társulat rendes tagja a tagdíjmentes egy része gyanánt kapják, nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 kor. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

• **A Kath. Hitterjesztés Lapjai** ez évi novemberi füzet a következő kiválóan érdekes tartalommal jelent meg: Az új indián missió Paragáiban. — A ferenc-rendiek apostolkodása Kinában. — Basutóföld missiója. — Missiói tudósítások. Ázsia: Szentföld. — Kína: Egy fiatal láma csodálatos megtérése. — Nyugat-Afrika: Dahomey. — Észak-Amerika: Új apostoli vikariatus Kanadában. — Ausztrália: Kimberleyi missió. — Kegyes adományok. Képek. Dél-Amerika: Tanya az ültetvények között. — Dél-Amerika: Missió telep indián területen. — Dél-Amerika: Indián harcok. — Dél-Amerika: Indián asszony lóháton. — Kína: Vallási jelvényekkel díszített hie Kiang-nanban. — Kína: A kivégzett feje közszemlére kitéve. — Dél-Afrika: Róma nevű missiótelep Basutóföldön. Dél-Afrika: Hitoktatás szabad ég alatt. A tanulságos és meretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 korona. Megrendelhető **A Kath. Hitterjesztés Lapjai** kiadóhivatalában, Nagyvárad, Papnevelő-intézet.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézet.
Üvegcsiszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom-ablakok diszúvegezések
készítésére, művészi és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

TÁVIRATOK.

Hhuen-Héderváry gr. nyilatkozata a helyzetről.

Budapest, nov. 2. (Saj. tud.) Khuen-Héderváry miniszterelnök hétfőn fog nyilatkozni a Ház előtt. E nyilatkozat híré szerint nagyon lojális lesz és egyáltalán nem lesz elutasító. Ha azonban az ellenzék továbbra is folytatja az obstrukciót, a többség döntő lépésre határozza el magát. Berzeviczy Albert ez esetben megválik elnöki állásától és helyét gróf Tisza Istvánnak adja át.

A Zsilinszky—Áchim ügy a Kurián.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) A kir. Kuria elsőfoku tanácsa november 7-én foglalkozik a Zsilinszky—Áchim ügy tárgyalásával. A tanács elnöke Wavrik Béla lesz.

Vonatösszeütközés.

Karcag, november 2. Tegnap éjjel a kisújszállási állomáson veszteglő tehervonatba hibás váltóállítást folytán beleszaladt egy Karcag felől érkező másik tehervonat. Az álló vonat két vagonja és a lokomotív erősen megrongálódtak.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 12

— Tudsz-e oly illő helyet, — kérde Miksa, szeméit keményen atyjára szegezve, — Hol Helén egybekelésünkig tartózkodhatik?

— Egybekelésedig? ... Helén soha sem lehet nő!

— Atyám! — Hirtelen erőt vett magán, ami nagy küzdelmébe került. Reszkető, könyörgő hangon folytató: — Atyám! oh vedd vissza e szót! Te nem kívánhatsz ily szivtelenséget és igazságtalanságot tőlem; nem szabad azt kívánnod!

— Szivtelenséget? igazságtalanságot? Egyiket sem. Mikip teheted föl, hogy nem fogok kellőleg gondoskodni róla? Sőt szándékom, jövőjét teljesen biztosítani.

— Es hiszed e, atyám! — kérde Miksa, alig bírva elfojtani heves felindulását, — hogy Helén áruba fogja bocsátani az én szerelmemhez való jogát? Hiszed e, hogy én képes lennék neki ily becstelen ajánlatot tenni ... neki kit mindenek fölött szeretek?

— Te egészen kimaradsz a játékból, Miksa — válaszolt a báró ama hidegvérrel, mely szándéka megvalósításának szilárd eltökéléséből származott.

Mi elutazunk s az alatt a leány eltávozik. Így meg lesztek kímélve minden kellemetlen magyarázattól, még az elválás fájdalomától is; és ha visszatérünk, el lesz távolítva jövőnk pályád minden akadálya.

— De édes atyám! mióta látod Helénben boldogságom akadályát? Sőt épen ő ennek szükséges feltétele s eddig a te szemeidben is az volt. Hogyan egyezhetett volna különben oly örömmel eljegyzésünkbe?

— Ne légy gyermek, Miksa! Hiszen tudod, hogy az egészen más körülmények között történt, mint a mostaniak. Te, mondhatni, téves feltevessel kötötted le szavadat, és én biztos vagyok benne, hogy a leánynak igazság érzelme is fel fog téged attól oldani.

— De én magam soha sem fogom szavamot megszegni, légy erről meggyőződve, atyám! Sem boldogságomat, sem lelkiismeretemet nem fogom feláldozni mammonnak, melynek szerencsétlen hatalma már mutatkozni kezd.

— Micsoda? Mitily hangon kezdesz beszélni? Tédod-e, ki áll előtted? Atyádat akarod e sértegetni oly személy miatt, ki egész életében kegyelem-kenyeret evett nálam?

— Azt Helén nem tette, atyám! Azon örömmel, melyet társasága magánban élő édes anyámnak nyújt, — azon boldogsággal, melyet

én szerelmének köszönök, ezerszeresen visszaván fizetve ama csekély jó, melyet Neuklosterbeő élvezett.

(Foly. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági és Iparbank tőkeemelése.

Nagyvárad egyik legrégebb pénzintézete, a Gazdasági és Iparbank újabbán ismét fölemeli alaptőkéjét. Az általános irányzat mindinkább a tőkeerős, nagy pénzintézeteknek kedvez s a Gazdasági és Iparbank agilis vezetősége éles szemmel ismerte föl a helyzetet, mikor a részvényesek elé a tőke-emelés javaslatával lép s ezzel ismét megmutatja, hogy a bank fejlesztését állandóan munkálja. November 9-én lesz a rendkívüli közgyűlés, melyen indítványozni fogják az alaptőke felemelését. 1300 darab új részvényt bocsátanak ki 800 koronás árfolyamon, melyből 700 K az alaptőke, 100 K a tartaléktőkére esik. Az 1300 darab új részvényből 500-at az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, 300-at pedig egyik előző fővárosi ügyvéd, az intézet egyik nagyrészvényese, vesz át. A Gazdasági és Iparbank alaptőkéje ezzel 3.000.000 koronára emelkedik. Az új részvényekből a régi részvényesek mindössze 500 darabot vehetnek át, úgy hogy csak minden régi részvény után esik egy új.

Ezzel kapcsolatosan az igazgatóságnak egy nemes intencióju elhatározása is rövidesen megvalósul. A Magyar Pénzügy című szaklap u. i. körlevelet intézett az összes pénzintézetekhez, felhíván őket, hogy tekintettel az általános drágaságra, az alkalmazottaknak fizetésük 10 százalékát adják meg drágasági pótlék gyanánt. A Gazdasági és Iparbank igazgatósága, méltányolván a tisztviselők nehéz helyzetét és szorgalmas munkásságát, más intézetek példájára még a körlevél megérkezése előtt meg fogja adni az összes tisztviselőknek a drágasági pótléko.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonaüzletben tegnap változatlan volt az irányzat, illetve teljes üzletlenség volt észlelhető.

Határidők sárlata:

Októberi buza	— — — —	11.89
Áprilisi buza (1912)	— — — —	11.86
Októberi rozs	— — — —	10.37
Áprilisi rozs	— — — —	10.33
Októberi zab	— — — —	9.37
Áprilisi zab	— — — —	9.36
Májusi tengeri (1912)	— — — —	8.57
Augusztusi tengeri	— — — —	8.60
Augusztusi reepe	— — — —	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — — —	841.—
Osztrák hitelrészvény	— — — —	643.—
Jelzálogbank	— — — —	482.—
Leszámitoló és pénzváltó	— — — —	571.—
Salgótarjáni köszén	— — — —	675.—
Osztrák államvasut részvény	— — — —	719.—
Közuti vasut	— — — —	789.—
Beocsini cement	— — — —	—
Rimamurányi vasmű	— — — —	619.—
Városi vasut	— — — —	415.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKIOS GYULA

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, könyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényeseit, kiknek birtokában **Központi Takarékpénztári részvények** vannak, hogy ezen részvényeket, szelvényekkel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi október hó 10-től október hó 31-ig beszolgáltatni sziveskedjenek.

Minden egyes Központi Takarékpénztár részvény helyett 1 Egyesült intézetbeli részvény fog kiadatni.

A kicserélés végett beadandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítani óhajtják.

Ezen részvények kicserélése, ha az új részvények a régiakkal azonos nevre állíttatnak ki, díj- és illetékmentes, ha azonban az új Egyesült intézetbeli részvény a régitől eltérő más névre állíttatik ki, a rendes részvényátírási-díj és illeték lesz fizetendő.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

Formára es tartósságra felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona

Nagyvárad fiókjületek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazar-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyar részvénytársaság.

MEGNYILT

a Bémer-tér sarkán Nagyvárad legelegánsabb czipőüzlete, hol óriási készletet tartunk mindenféle czipőárúkbán.

Egységáraink: 10, 13, 17. és 22. kor.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyar részvénytársaság

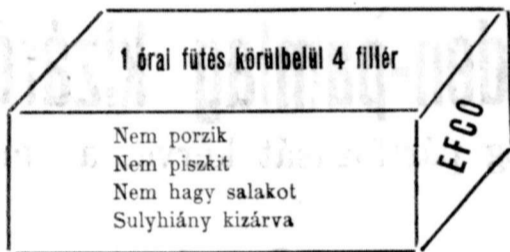
NAGYVÁRAD. BÉMER-TÉRI FIÓK.

E F C O

Porosz-szalon kőszéntégla

a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81. sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

1024—1911. számhoz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszem, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbírósnak 1911. évi V. III. 1893—2 számú végzésével Dr. Krüger Jenő ügyvéd által képviselt Leubner rt. Brosche felperes részére alperes ellen 580 korona 35 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1522 kor. becsült ingóságokra a Nagyvárad város kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverést elrendelem, annak a felülfoglaltatók követelese erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Bémer-tér 3. számú házban, leendő megtartására határidőül 1911. év november hó 3. napján, délután 3 óráját tűzöm ki, mikor a bírósággal lefoglalt üzleti árúk s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívom mindazokat, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részökre foglalás korábban eszközöltetett volna és a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított. Kelt Nagyváradon, 1911. október hó 5-én.

Várnai Henrik,
kir. bir. végrehajtó.

KÁLYHA

TÁLCZÁK

ELLENZÖK

FAKOSARAK

SZÉNTARTÓK

NAGY

VÁLASZTÉKBAN

TARSOLY és RISZTÓ

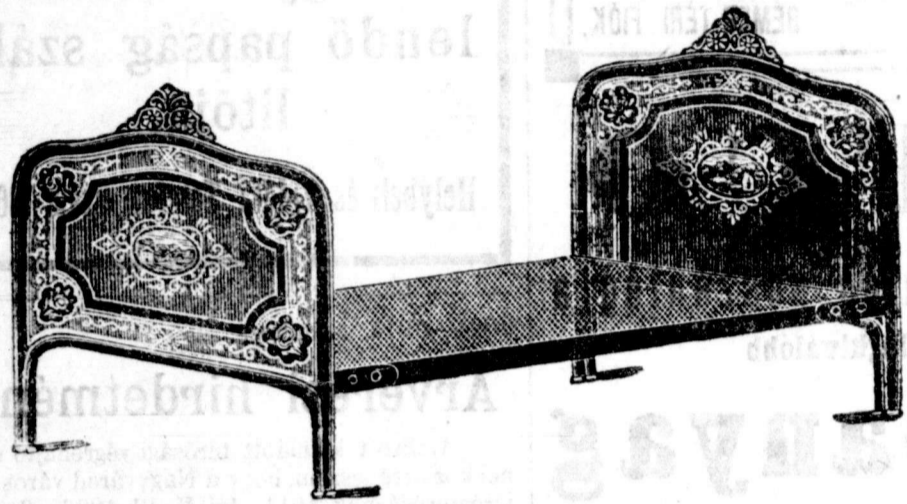
különlegességek vaskereskedésében N.-Várad, Rákóci-ut.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt
Weiszlovits - palotában

vas- és rézbútor kiállításunkat
október 15-én megkezdtük. Raktáron
tartunk a legszebb és legjobb kivitelű
árúkat. Eredeti **gyári árban** árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-pamlag kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül
maradunk Teljes tisztelettel

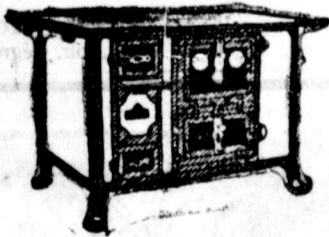
Vas- és rézipar R.-T.

Uradalnok, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos lömegárúk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szárvíz	25 >	1 tégely Margit-crém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana crém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcerém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajszkefe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatol	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkéfe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	85 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 üveg Bay Rum	85 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőköfővel	70 >
1 > Jera violette brillantín	80 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >	1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 > folyékony brillantín	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumieső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	38 >	Egynegyed Ko Bronz watta	85 >
1 > > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajszkötő	15, 20 35 >	1 > Beloderma kézfinomító	20 >		
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!